Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto
Eduskunta
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Asia HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+99/2025

Viite Lausuntopyyntö sähköpostilla 1. lokakuuta 2025
Lausunto 15.10.2025

Suomen Filmikamari ry kiittää valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostoa pyynnöstä lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi 2026.

Tiivistelmä

- *Elokuvasäätiön tukibudjetti tulee kytkeä indeksiin*
- *Tuotantokannustin tuplataan*
- *Elokuvateattereiden esityskaluston uusimiseen on varattava seuraavaksi viideksi vuodeksi 3,5 miljoonan erillismääräraha.*
- *Elokuvateattereiden pelastamista jatketaan varaamalla 2026 elokuvasäätiölle sitä varten 500 000 euroa.*

Lausumme seuraavaa

Elokuvasäätiön tuet ja rahoituksen kehitys

Suomen elokuvasäätiön tukivarat ovat jääneet pysyvästi jälkeen kustannustason noususta. Valtion rahoitus ei ole reagoinut inflaatioon eikä alan kasvaviin investointitarpeisiin. Elokuvatuotannon kustannusten ohella myös elokuvateattereissa kasvaa huolestuttava uudistusvelka: kymmenen vuotta sitten digitalisoitu esitysteknikka on nyt tulossa käyttöikänsä päähän.

Koska tukivaroja ei ole sidottu indeksiin, on inflaatio kymmenessä vuodessa heikentänyt elokuvasäätiön tukien ostovoimaa noin 6,7 miljoonalla eurolla. Viime vuosien budjettileikkaukset ovat pienentäneet rahoitusta lisäksi noin 3 miljoonalla eurolla.

Yhteensä elokuvasäätiön tukivarat ovat siis vähentyneet lähes 10 miljoonaa euroa reaalisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana – samaan aikaan, kun kaikki Suomen naapurimaat ovat lisänneet panostuksiaan audiovisuaaliseen alaan.

SUOMEN FILMIKAMARI RY — FINLANDS FILMKAMMARE — THE FINNISH CHAMBER OF FILMS
Kaisaniemenkatu 3 B 29
FI-00100 Helsinki Finland
Tel +358 (0)9 6877 2313
Fax +358 (0)9 6877 2320
E-mail: filmikamari@filmikamari.fi
www.filmikamari.fi

Pohjoismaat ja Baltian maat ovat tehneet toisenlaisen strategisen valinnan: ne ovat nähneet elokuvan sekä kulttuurisena että taloudellisena investointina, joka tuottaa työpaikkoja, vientituloja ja kansainvälistä näkyvyyttä. Mikäli Suomen tuki edelleen heikkenee, olemme ainoa maa alueellamme, joka rapauttaa oman elokuva-alansa kilpailukykyä.

***Esitämme**: Suomen elokuvasäätiön tukibudjetti tulee kytkeä indeksiin samalla tavalla kuin kansallisten taidelaitosten ja valtionosuusjärjestelmän (VOS) piirissä olevien taidelaitosten rahoitus on tehty. Tämä on välttämätöntä elokuva-alan pitkäjänteisen kehittämisen ja rahoituksen ennustettavuuden turvaamiseksi.*

Elokuvan tukeminen on valtiolle myös taloudellisesti tuottoisaa: Kaikkien laskelmien mukaan jokainen Suomen elokuvasäätiön kautta jaettu tukieuro pitkälle fiktioelokuvalle tuottaa valtiolle ja yhteiskunnalle vähintään saman verran takaisin – usein jopa kaksinkertaisesti.

Tuotantokannustin

On myönteistä, että valtion talousarviossa ehdotetaan 10 miljoonan euron määrärahaa tuotantokannustimeen (TEM). Summa on kuitenkin kansainvälisesti vertailtuna vaatimaton: kilpailijamaissa tuotantokannustimet ovat moninkertaisia, ja niiden avulla houkutellaan elokuvatuotantoa, osaamista ja investointeja, jotka Suomi tällä hetkellä menettää.

Business Finlandin kautta jaettu tuotantokannustin palautuu valtiolle verotuloina 1,4-kertaisesti ja tuottaa Suomeen palveluita ja työpaikkoja 4 eurolla jokaista julkista euroa kohden, josta noin 2 euroa on ulkomaista rahoitusta.

***Esitämme**, että tuotantokannustimen määräraha kaksinkertaistetaan. Tuplaus lisäisi samalla suoraan myös valtion verotuloja ja vahvistaisi Suomen asemaa pohjoismaisena tuotantomaana.*

Erillismääräraha elokuvateattereiden esityskaluston uusimiseen

Suomen laaja ja elinvoimainen elokuvateatteriverkosto on merkittävä kulttuurinen ja alueellinen saavutuksemme. Sen olemassaolo perustuu suurelta osin 2010-luvun alussa toteutettuun digitalisointiohjelmaan, joka rahoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä erillisrahoituksella. Tuolloin elokuvateatterit kyettiin siirtämään digiaikaan ennätysaikataulussa, ja Suomi säilytti kattavan esityspaikkaverkostonsa myös pienillä paikkakunnilla.

Digitalisointivaiheessa hankitut esityslaitteistot ovat nyt samanaikaisesti tulossa käyttöikänsä päähän. Laitteiden tekninen elinkaari on 12–15 vuotta, ja käytännössä ne on uusittava lähivuosina, jotta elokuvateatteritoiminta voi jatkua. Ilman

erillisrahoitusta useiden kymmenien paikkakuntien elokuvateatteritoiminta on vaarassa loppua kokonaan.

Suomessa toimii tällä hetkellä 194 elokuvateatteria 137 paikkakunnalla. Elokuvasäätiön arvion mukaan esityskaluston uudistamiseen tarvitaan seuraavan viiden vuoden aikana yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa. Erityisessä riskissä ovat pienten paikkakuntien yksisaliset teatterit, joita on noin kolmannes koko verkostosta.

Puolet Suomen elokuvateattereista sijaitsee alle 20 000 asukkaan paikkakunnilla, ja näistä kaksi kolmasosaa kunnissa, joissa asukasluku jää alle 10 000. Näille toimijoille elokuvasäätiön myöntämä laitetuki on toiminnan jatkuvuuden kannalta ratkaisevaa.

Vaikka teatterien päivittäinen toiminta on pääosin kannattavaa, yksittäisen digiprojektorin ja siihen liittyvän laitteiston uusiminen on investointina liian suuri ilman valtion osallistumista. On vältettävä tilanne, jossa elokuvateattereita joudutaan sulkemaan kannattavina ja elinvoimaisina vain siksi, että niiden esitysteknologia vanhenee samanaikaisesti.

Valtiovarainvaliokunta myönsi 2024 jakamattomasta varauksesta 300 000 euroa Elokuvasäätiölle pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereiden laitehankintoihin. Tämä oli tärkeä avaus, jolle on saatava jatkoa.

***Esitämme**: Suomen elokuvateatteriverkoston säilyttämiseksi ja alueellisen kulttuuritarjonnan turvaamiseksi valtion talousarviossa varataan vuodelle 2026 Suomen elokuvasäätiölle 500 000 euron erillismääräraha esityskaluston uusimisen tukemiseen. Tämä määräraha olisi toinen vaihe elokuvateattereiden laiteuudistuksen viisivuotisessa kokonaisohjelmassa, jonka tavoitteena on turvata suomalaisen elokuvakulttuurin saavutettavuus koko maassa.*

Kunnioittaen

Tero Koistinen
toimitusjohtaja, Suomen Filmikamari ry

- *Suomen Filmikamari ry on elokuva-alan keskusjärjestö, jonka jäseniä ovat Suomen elokuvateatteriliitto – SEOL ry sekä Suomen elokuvatoimistojen liitto ry.*
- *Suomessa on 195 elokuvateatteria, joissa on 389 salia. Teattereita on 137 paikkakunnalla, aina Hangosta Ivaloon.*
- *Elokuvatoimistojen liiton 23 jäsenyritystä ja yhteisöä tuo vuosittain elokuvateattereihin yli 250 elokuvaa ja rahoittaa kotimaisen elokuvan tekemistä miljoonilla euroilla.*